דוחין קדשים הנאכלים אצל קדשים הנאכליז

ואין דוחין קדשים הנאכלין אצל קדשים שאינן

נאכלין אמו חמאת ואשם מי לא מיתאכלי

אלא דוחין קדשים הנאכלין לכל אדם אצל

קרשים הנאכלין לכל אדם ואין דוחין קדשים

הנאכלין לכל אדם אצל קדשים שאין נאכלין

לכל אדם רבי יוסי ברבי אבין אמר דוחין

קרשים קלים אצל קרשים קלים ואין דוחין

קרשים קלים אצל קרשי קרשים מתקיף לה

רב יצחק ברבי סבריו א אימא שחטיה לשם

מעשר ליהוי מעשר בו למאי הילכתא דלא ליבעי

נסכים ולמלקא עליה (בלא ימכר) בלא

יגאל אמר קרא בהעשירי יהיה קודש זה

מעשר ואין אחר מעשר אימא שחמיה לשם

בכור ליהוי כבכור למאי הילכתא דלא ליבעי

נסכים ח אי גמי דליתביה לכהגים בכור גמי

שחמיה עברה ממעשר גמר ואימא שחמיה

לשם תמורה ליהוי תמורה למאי הילכתא

למלקא עליה אי ה נמי למיקם עליה נבלא

ימכר ולא יגאל אמר מר זומרא בריה דרב

נחמן אמר קרא ⁴והיה הוא ותמורתו זו תמורה

ואין אחר תמורה ואימא שחמיה לשם תודה

ליהוי כי תודה למאי הילכתא להמעינו לחם

מי איכא מידי דפסח גופיה לא בעי לחם

ומותרו בעי לחם אי הכי השתא גמי מי איכא מידי דפסח גופיה לא בעי נסכים

ומותרו בעי נסכים אגן הכי קאמריגן מי איכא

מידי דמותר תודה עצמה לא בעי לחם

ואילו מותר דאתיא להו וו מעלמא בעיא

לחם מתקיף לה רב [יימר] בריה דרב הילל וממאי דבמותר פסח כתיב דילמא

במותר אשם כתיב אמר רבאיז אמר קרא יואם

מן הצאן קרבנו לזבח שלמים דבר השוה

בכל יש הצאן מתקיף לה ר' אבין בר חייא

ואיתימא ר' אבין בר כהנא בכל אתר את

אמרת מן להוציא וכאן מן לרבות אמר ר'

מני הכא נמי מן להוציא דלא אתי בן שתי

שנים ולא אתי 🌝 בנקיבה מתקיף לה רב

חנא בגדתאה ומי מצית אמרת דכי כתיב

האי במותר פסח כתיב והא מדכתיב יאם

כשב 🌣 יאם עז מכלל דלאו במותר פסח

כתיב ההוא מיבעי ליה יולכדתניא יי כבש

ילרבות את הפסח לאליה כשהוא אומר אם

כבשה לרבות ∗פסח שעיברה שנתה ושלמים

הבאים מחמת פסח לכל מצות שלמים שימענו

סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק ייכשהוא

אומר 🕫 אם עז הפסיק הענין לימר בעל העז

שאינה מעונה אליה והא מהכא נפקא מראבוה

דשמואל נפקא סראמר אבוה דשמואל ואם

מן הצאן קרבנו לזבח שלמים דבר הבא מן

הצאן יהא לזכח שלמים יואכתים מדרב נחמן

אמר רבה בר אבוה נפקא ידאמר רב נחמן

אמר רבה בר אבוה ®מנין גלמותר פסח שקרב

שלמים שנאמר יוזבחת פסח לה' אלהיך

צאן ובקר והלא אין פסח בא אלא מן

הכבשים ומן העזים אלא מכאן למותר הפסח

שיהא לדבר הבא מן הצאן ומן הבקר ומאי

ניהו שלמים אלא תלתא קראי כתיבי

נאכל ליום ולילה כמו חודה אלא ש"מ מותר פסח נמי בלאו הכי נאכלים ליום ולילה דהיינו שלמי פסח. נ"ל ברו"ך:

מב א מיי׳ פ״ד מהל׳ ק״פ ה"ו: בג ב מיי פ"א מהלי מעה"ק הלכה יח: הלכה יח: מיי' פ"ה מהל' פסה"מ הל"ט ופ"ד מהל' קרבן פסח ٠, ٨,

תורה אור השלם

1. לא יְבַקּר בֵּין טוֹב לָרע וְלֹא יְמִירָנוּ וְאָם הָמֵר יְמִירָנוּ וְהָיְה הוא וּתְמוּנְרתוֹ יְהָיֶה לֶדֶשׁ לֹא יִגְאַל: ויקרא כז, לג ויקרא כז, לג ַּבְּיָר. 2. וְכָל מִעְשַׂר בָּקָר וָצאן כּל אָשֶׁר יַעְבֹר תַּחַת הַשְּׁ הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה לֹּדֶשׁ לֵיהֹוְה: הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה לֹדֶשׁ לֵיהֹוְה:

ויקרא כז, לב אָרְ כָּל חַרֶּם אֲשֶׁר יַחֲרם ז לִיהֹוֶה מִכָּל אֲשֶׁר לוֹ רח נרדת מאָדֶם וּבְהַמָּה וּמִשְּׁדֵה אֲחָזְתוּ לא ימכר ולא יגאל כּל חרם לא יְּנְיבֵּו וְּלְא יְּצָּאֵל בֶּל נַוְּנְּם לְּרָשׁ קָּרְשׁים הוא לִיהוְה: ויקרא כז, כח 4. לא יַחֲלִיפָּנוּ וְלא יְמִיר אֹתוֹ

טוֹב בָּרֶע אוֹ רְע בַּטוֹב וָאִם המר ימיר בהמה בבהמה והיה הוא ותמורתו יהיה קדש:

ואָם מָן הַצאן קֶרְבָּנוֹ לְזֶבָח שְׁלָמִים לִיהֹוָה זְבָר אוֹ נְקַבְה הַמִּים יַקריבַנוּ: ויקרא ג, ו 6. אם בֶּשֶׁב הוּא מֶקְרִיב אֶת קרבָּנוֹ וְהִקְּרִיב אֹתוֹ לְפְנֵי יְהֹוָה: ווקריב אֹתוֹ לְפְנֵי יָרֶ דֶּרְ יִייִּאָּרְ בְּיִּנְיּהְ יִּיִּקְרִיבּוּ יִּיְּבְּרְ יְהֹוָה: ויקרא ג, ז 7. וְאָם עַז קָרְבָּנוֹ וְהִקְּרִיבּוֹ לְפְנֵי :הוָה:

יְהְּוָה: ויקרא ג, יב 8. וְזְבַחְתָּ פָּסַח לִידֹּוְה אֱלֹהָיוּךְ צאן וּבְקֶר בַּמְּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְדֹּוְה לְשַבֵּן שְׁמוֹ שָׁב: דברים טז, ב

מוסף רש"י

והא מדכתיב. בהחוא ענינא אם כשב אם עז, מכלל דמן הצאן דלעיל מינה לאו במותר פסח כתיב. אי אמרת בשלמא במותר אשם כתיב חתרם בשנתה במותר חשם כחיב דהוי איל להכי אינטריך למיהדר למיכתב אם כשב אם עז הואיל ולא מישתעי עד השתא אלא באיל אלא אי אמרת בפסח כחיב כיון דאמרת דעד השתא נמי מישתעי קרא במותר פסח דהוי כשב תו למה ליה למיהדר ולמיכתב אם בכשב, אלא ודאי מדאינטריך הרא למיהדר ולמיכתב אם כשב לנייאר הנתיכונכ מט כשב תכנכל דעד השתח מישתעי בחיל חשם (בי"פ, מיסוד אחר של רש"י) ההוא מיבעי ליה כו'. כלומר חע"ג דמן הנאן מישתעי במותר פסח דהוי כשב, אילטריך למיכתב אם כשב לרבות פסח לאליה דבשר אליה כשב כל בות פסו כתומים לשל חמים קריבה כדכמיב בקרא דשלמים חלבו האליה, סד"א הואיל ועיקר כל גופו של פסח לאכילה קאי לא מהא אלימו קריבה אלא חלבו בלבד, להכי אילטריך יתורא דאם לשל (כת"י פרים, מיסוד אחר של רביי): כשב לרבות את הפסח לאליה. דכל קרצנות כשב לולים כתיבא עם האימורין, בשלמים חלבו האליה, ובאשם כתיב את כל זלבו ירים ממנו אם האליה וגו׳. מטאת כאשם. אבל פסח אימו וחטחת כחשם, חבנ פסח חימורין גופייהו לא כתיבי בהדיא אלא כדנפקא לן לעיל סד: מאת דמם תזרוק ואת חלבם תקטיר הלכך אלייתו לריכה להתרבות בקרבנות מפיתו נויכם לפות מת פקובמת (פסחים צו:) לרבות את הפסח לאליה. דמשום דמשמע שיהיה שלם שיהא עמו האליה, הוארך הכמוב זה לרבומו, דאילו שאר אימורים נפקי מאך בכור שור או בכור כשב, ואמרינן (לקמן לו.) דמו לא נאמר אלא דמם חלבו בכור ומעשר ופסח שטעונים מחן דמים ואימורין, אבל אליה אלטריך קרא אחרינא כבש לרבותו משום קרח חנוניתו כבש מכותו משום דפסח בעינן שיהא שלם ואילו הוה שקיל לאליה לא הוה הפסח שלם ולהכי איצטריך האי קרא לרבותו דגבי כבש כמיב אליה (מוחות דגבי כבש כמיב אליה פג:: כשהוא אומר אם כבש לרבות. אם ימירא הוא נפחחים ות. מס ישיכה הות פסח שניברה שנתה. א אחר דכן שנה בעינן והרי זה הנשאר מותר הפסח (מנחות שם בכת"י) ושלמים הבאים מחמת הפסח. היינו חגיגת י"ד בניסו דוחין קדשים הנאכלין. פסח זה מתחלה הוקדש לשם קרבן הנאכל היודר קדשים קדים. נראה דבין ר' יוסי בר' אבין ורבי אבין איכא הילכך דוחין אותו אצל שלמים שהן נאכלין ולא אצל עולה (י): בינייהו בכור דלרבי אבין ניכא למיפרך מבכור דאין נאכל שלמין לכל אדם. אלא לזכרי כהונה: ליהוי מעשר. דהא לכל אדם: דרא דיבעי נסבים. הוה מצי למימר דלא ליבעי קדשים קלים הוא: בכור ומעשר אין טעונין נסכים בפרק שתי מדות מנופת חזה ושוק: לכואי נפקא שינה דמילקא עדיה בלא יגאל.

מימה היכי לקי אחר שחיטה אלא יגאל הא אמרינן בבכורות בפרק כל פסולי המוקדשין (דף לב:) דלאחר שחיטה מדרבנן: העשירי זה מעשר. אכתי דרשינן מינה (ב"מ בף ז.) עשירי ודחי ולח עשירי ספק: אי נמי דליתביה לבהנים. סוס מצי למימר נמי דלא בעי סמיכה

כדדרשינן בת"כ וסמך ידו על ראש קרבנו ולא בכוך ומעשר ופסח (מנחות לף נב:): דילמא במותר אשם בתיב. תימה הא כתיב הכא לובח השלמים ואילו מותר אשם קרב עולה וי"ל דהאי דכתיב לובח השלמים לאו שיהיה לזבח השלמים אלא שיעקור שם חשם תתנו לשוחטו לשם שלתים או לשם זכח אחר כדדרשינן ליה (לעיל דף ח:) בכלל ופרט ולעולם קרב עולה ואתא קרא למימר דבעי עקירה: ושלמים הבאין מחמת פחח דכד מצות שלמים.

פי׳ בקונטרס חגיגת ארבעה עשר וכן לקמן סוף כל הפסולים (דף לו.) גבי תודה שנאכלת ליום ולילה מנין לרבות שלמי נזיר ושלמי פסח ת"ל שלמיו ופי׳ בקונטרס שלמי פסח חגיגת י״ד וקשה דבפסחים באלו דברים (דף עה: ושם) דריש מקרא בהדיא דחגיגת י"ד נאכלת לשני ימים ולילה אחד ובת"כ ⁹ בפ׳ בשר דו זבח תודת שלמיו מרבי חגיגת י"ד לשני ימים ולילה אחד] ושלמים הבאין מחמתו ליום ולילה ונראה דודאי שלמי פסח דכל הפסולין (דף לו.) היינו מותר הפסח כי ההוא דת"כ ובפקחים פ' האשה (דף פט.) גבי חמשה שנתערבו עורות פסחיהם דקאמר ונייתי מותר הפסח דנאכל ליום ולילה ובפ״ק דר״ה (דף ה.) קרי למותר הפסח שלמי פסח דחשיב פסח לבל תחחר ופריך פסח זימנא קביעא ליה כו' ומשני מאי פסח שלמי פסח סד"א הואיל ומחמת פסח האתו ועל כרחיה לאו היינו חגיגת י"ד דכיון דקתני פסח לא שביק מותר הפסח דמיקרי פסח טפי דהיינו פסח ממש ומוהי לה בחגיגת י"ד י ושלמים הבאין מחמת הפסח דשמעתין נמי היינו מותר הפסח אע"ג דכבר תנא פסח שעיברה שנתו האי שלמי פסח הוי לא עיברה שנתו ולא זמנו או עיברה זמנו בו ולה שנתו הע"ג דמקרה אחרינא נפקי הכי רגילות התנא כמו (ב"מ דף ל.) והתעלמת דדרים פעמים שמתעלם כגון זקן ואינה לפי כבודו וכהן והוא בבית הקברות ושלו מרובה משל חבירו אע"גן דקרא לא אתי אלא לזקן ואינה לפי כבודו ובפ' מי שהיה טמח (פסחים דף לו:) פי' בקונטרס דהיינו תמורת פסח עלמו ואע"ג דדרשינן התם הוא קרב ואין תמורתו קריבה הא מוכח התם דכל היכא דפסח קרב גם תמורתו קריבה ולקמן פרק ב"ם (דף מ:) בתחלתו נדקדק בו וכן משמע דפריך מותר הפסח ליהוי תודה למאי יו להטעינו לחם

מי איכא מידי כו׳ ולימא להיות

דוחין קדשים הנאכלין. פסח זה מתחלה הוקדש לשם קרבן הנאכל (מנחות דף ל:): במעשר בהמה כתיב

יחיה קודש לא יגאל ודרשינן בבכורות

בפרק כל פסולי המוקדשין (דף לב:) דהאי לא יגאל לא ימכר הוא: עברה עברה. בבכור כתיב (שמות יג) והעברת כל פטר רחם ובמעשר כתיב כל אשר יעבור מחת השבט (ויקרא כו): למילקא עלה. משום לא יחליפנו: זו תמורה. (ו) ממש שהעומדת יו כשהיא חולין אצל בהמת קדשים והמיר או הוא דהויא תמורה: ואין אחר. זבח (ח) ראשון ששחטו לשם תמורה: ומותרו בעי נסכים. דהה המרת שלמים ניהוי ב: דמותר תודה עלמה. כגון הפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת ונמצאת הראשונה אין השניה טעונה לחם כדאמרי׳ בפ׳ התודה (מנחות דף עט:) זבח התודה טעון לחם ולא ולדה ולא תמורתה ולא חליפתה טעונין לחם: ומוחר דאתי לה מעלמא. תודה שבאה ממותר פסח: דילמה במותר השם כתיב. האי ואם מן הנאן דאשם נמי איל תמים בו מן הלאן הוא ואינו בא מן הבקר: בכל לאן. בכבשים ועזים כגון פסח לאפוקי אשם דאינו בא מן העזים: בכל אתר את אמר. בכל מקום אתה אומר מן להוציא הוא כגון מן הבהמה להוליא רובע ונרבע מן הבקר להוליא את הנעבד מן הלאן להוליא את המוקלה (ב"ק דף מ:): וכאן אתה אומר מן לרבות. דקאמרת [מן הלאן] פסח משמע שבח מכל לחן: ה"ג. כי מוקמינן לה בפסח מן להוליא הוא דלא אתי בן שתי שנים ולא אתי נקיבה ומיהו הנאן מכל מין נאן משמע בין כבשים בין עזים ומיעוטה דמן לנקיבות התה: ה"ג דלה חתי בן שתי שנים ולה חתי נקיבה: והא מדכחיב אם כבש (ט) אם עו מכלל דלאו במותר הפסח הוא דכתיב. אלא בשלמים גרידי וה"ק אם נדר להביא מן הלאן יביא איזה שירנה או כבש או עו דאי במותר הפסח כתיב למה לי אם כבש אם עו פשיטא דמכנשים ומעזים הוא בא דהא בגופיה כתיב מן הכבשים ומן העזים (שמות יב): לכדתנית כו'. לחלק ביניהם ולפרש הילכותיהן לומר ים שהכבש טעון אליה למובח והעו אין אלייתו בכלל אימורים: כבש. קרא יתירא הוא דכיון דכתיב [מעיקרא ואם מן הלאן וכתיב] בתריה ואם עז מכלל דעד השתא בכבש איירי דאין לך מן הלאן אלא שני מינין: לאניה. שתהא קריבה עם אימורין כנגד הכליות ולמטה דכתיב לעומת העלה יסירנה ט מקום שהכליות יועלות: שלמים הבאין מחמת פסח. חגיגת ארבעה עשר כדאמרי׳ בפסחים (דף סט:): והא מהכא נפקא. דפסח שעברה שנתו קרב שלמים והלא זה הוא מותר הפסח והא ילפת לה לעיל מדאבוה דשמואל: ומאי ניהו שלמים. דבאין מכל לאן ובקר בין זכרים ובין נקיבות: ל) [לקמן לו: מעילהיג. ממורה ה:], כ) פסחים לו: לו. מנחות פג', ג) ח"כ שם פ"כ ה"א,
ד) שם, ס) לעיל ה:, ו) כמו וליטעמיך, ו) לעיל ז: [מנחות פג: פסחים ע:ן, ה) עי׳ במסה״ש לעיל ז ע״ב אות ט׳, **ט**) חולין

הגהות הב"ח

(מ) גמ' השוה בכל צאן כל"ל ואות ה' נמחק: (ב) שם ולא אתי נקבה כל"ל וחות כ' נמחק: (ג) שם חדכחיג אם כשג ואם (ו) :ואם עו וכרי אצל עולה שאין נאכל הס"ד: (ז) ד"ה זו ממורה ממש: (ח) ד"ה ואין האין ואין תמורה נננט. לנו) דה ומץ אחר זכם למר עשמטו: (ע) ר"ה והל מלכתיב וכו' ואם עז וכו' במותר פסח הול וכו' במותר פסח כתיב למה לי אם כשב אם: (י) ד"ה לכדמניא וכני לומר מס. לא דו לכל ענים זכוי טונונ שהכשב טעון וכוי אימורין הס"ד ואח"כ מ"ה כשב ימולא וכוי השתא בכשב איירי:

שינויי נוסחאות

א] נ"ל סברין (ש"מ. וכ"ה בכי"מ וד"ו ב"). ליברא לא מלינו שם ודיו ב׳, איברא לא תלינו שם סבריו ולא סברין בכוליה ש״ס בבלי וירושלתי. שו״ר בס׳ זבח״א שכ׳ דנר׳ כוונת הש״מ לרב ילחק מרכנן סבוראי וקרי ליה ברבי מרכנן סבוראי לחכמתו: ב] כמעשר (בי"צ). וכן לקמן ליהוי כתמורה: ג] ס"ל ועי׳ ש״מ׳. ועי׳ ולמיקם עליה (כי״צ. ש״מ׳. ועי׳ תוס׳ כאן שנתקשו מ״ט לקי: ר] נ״א נוסף א״ב למיקם עליה בלא ימכר ולא יגאל (ש״ב, וכדלעילו: ה] א"נ וכו' על ולא יגאל. ליתח בכתה"י ובש"מ. וכו יגאל, לומל בכתהיי ובש"מ, וכן מתקו הכש"ש. דע"כ במחורת מתקו הרבש"ש דע"כ במחורת שאר קבינו מיירי ולא במחורת בכור ומעשר דאיטן קרבין כדלקתן דף לו, ובמחורת שאר קרביות לא קאי בלא ימכר (עוד"ש): | ש"ל לה לה לה לה עוד"ש: ו] כיבות אמר רבא ליתל בכי"מ ז] מיבות אמר רבא ליתל בכי"מ וכיר"ב (לולל דעם נוסף זה עה"ג): ח] בכתה"י כשב: מ] תו ותו אכתי (פרי"ד). וע' מקס"ע לות ו: ין שהועמדה (*ש"מ): יאן והמיר בה (ש"מ): יבן נק"ת נוסף ושלמים בעי סמיכה ונסכים. ובכתה"י כלפנינו: יג] תיבת תמים ליתא בכתה"י ודפו"י אלא מדפ" לפנה מל להילך. ונוסף גם בש"מ: יד] המוקף כ"ה בש"מ, ול"ל ובשר. וכ"ה בש"מ, וכ"ל ובשר. וכ"ה בש"מ, ובדפו"י דילוג הדומות, וכ"ג מההמשך. ועי' תוס' פסחים על ב ד"ה לימד. ועי' פ"מ שנתקשה, ולמש"כ לק"מ: מו] נ"ל שנתו ודמנו (שמכ"י וכעי"ז בבה"ז). וזמנו (שמכ"י וכעי"ז בבה"ז). ורש"ש כתכ דטעות הוא והנכון כלפנינו: מז] ל"ל מדקדק (m"m) ין דמאי הדכתא (שינו). ח] לכלורה יש כלון חסר וגמגוס, לולי ל"ל עד"ז, ור"ל דבר הבא ואולי ל"ל עד"ו, ור"ל דבר הבא מכל צאן יהיה לזבח שלמים א"כ מכל הצאן כבר ידעינן דשלמים באים מכל צאז. וכמו כן פסח ידעינן שפיר כו':

שימה מקובצת ולמילקא עליה בלא (ימבר) [ינאל]. מימה דהא

[בפרק כל פסולי המוקדשים] (בכורות דף לה:) ילפיטן לה מתמורה מה תמורה מחיים אף [מעשר] מחיים, וכי ועבידו פסח לשם מעשר אחר ופי [עבית] פסח מטם מעשר מחד שחיטה הוא [ואינו עובר] עליו משום לא יגאל. ואומר ריב״א דמכי שחיט [ליה] אמעקר משם פסח [ועדיין] הוא חי ואימיה בלא יגאל כדאמריי ויבמות מכ:) שחט שנים או רוב שנים (יפמח קב:) עווט שנים מו דוב טנים הרי הוא כחי לכל דבריו (תוםי מוך): והא מדכתיב אם כשב. פ"ה דאי במותר הפסח כו'. וקשה לפי שני דפירשתי לעיל דמייתורא דקרא קא

דריש, שפיר אינטריך אם כגש אם עז לגופיה ולריבה ומיעט וריבה

עיברה

מור): ד"ה ושלמים. וגראה דוראי שלמי פסח דכל הפסולין היינו מותר הפסח. אמנס ריב"א מפלט כפלט"י דבמומל פסח לא איילי, א"כ היינו עבלה שנתו וגליום: